

CONSTANTIN CHIRIȚĂ

C I R E Ș A R I I
CAVALERII FLORII DE CIREȘ

Volumul I

Ediție îngrijită de Diana Chiriță
Eseu introductiv și referințe critice
de Lucian Pricop

Editura Roxel Cart
București

CUPRINS

<i>Istoria este întotdeauna contemporană</i>	
– un eseu despre cireșari și mentalități – Lucian Pricop	7
<i>Notă asupra ediției</i>	17
<i>Referințe critice</i>	18
Capitolul I	37
Capitolul II	66
Capitolul III	75
Capitolul IV	97
Capitolul V	110
Capitolul VI	121
Capitolul VII	156
Capitolul VIII	167
Capitolul IX	180
Capitolul X	212
Capitolul XI	229
Capitolul XII	245
Capitolul XIII	276
Capitolul XIV	290
Capitolul XV	308
Capitolul XVI	318
Capitolul XVII	335
Capitolul XVIII	363
Schițe	367

CAPITOLUL I

1

De aproape cincizeci de ani, orologiul cel mare din turnul școlii supraveghea cu cadranele sale cele patru puncte cardinale; de aproape cincizeci de ani acele sale enorme indicau fără greșală ora exactă. Rareori, iarna, în timpul viscozelor, zăpada cotropitoare oprea mersul lor pe cadranul dinspre soare răsare, iar primăvara hulubii, sau ciorile, sau alte zburătoare, în zbunguiala lor grăbeau mersul vreunui minutar. Dar de fiecare dată moș Timofte Păstrăvanu, paznicul școlii, care-și începuse meseria aceasta încă de pe vremea instalării marelui ornici și care, așa cum spuneau elevii din clasele superioare, și-o va încheia doar o dată cu oprirea definitivă a ceasului, se urca în turn, scutura scripeții uriași și începea să învârtască o manivelă cât oiștea carului. După ce asculta câteva clipe tic-tacul tunător și clătina din cap a încuviințare, moș Timofte scotea de la brâu o cutie rotundă de metal, cândva strălucitoare, o cutie mare cât o farfurie, o proptea pe genunchi și o pocnea cu pumnul în creștet. Ca la comandă, cutia lepăda un capac pentru a dezveli un cadran de ceas pictat cu aceleași disciplinate cifre romane care împodobeau fețele orologiului din turn. Paznicul scruta cu atenție ora exactă și potrivea întocmai acele „Gângălăului“, pentru că așa numea dânsul ceasul din turn. Odată treaba terminată, închidea cu câteva zdravene lovături de pumn capacul „Țângălăului“, pentru că așa numea dânsul ceasul de la brâu. E de prisos să amintim că lanțul care purta dihania aceea de metal ar fi putut struni un cogeamite dulău ciobănesc. Apoi, în mers agale, bătrânul cobora scările, ieșea în curte, se oprea în mijlocul ei, citea cu voce tare ora exactă de pe ceasul din turn, și dacă era în timpul lecțiilor făcea iute o socoteală, tot cu voce tare, cam cât mai rămâne până la recreație. Și chiar dacă mai rămâneau patruzeci de minute până când trebuia să sune clopoțelul, moș Timofte nu mai cerceta nici Gângălăul,

nici Țângălăul. Putea să fie împovărat de treburi, putea să fie asaltat de griji, la secunda exactă clopoțelul suna, în mâna lui, sfârșitul orei.

N-am spune însă adevărul întreg, așa cum ne-am propus, dacă n-am adăuga că erau totuși câteva zile pe an în care moș Timofte nu mai respecta ora exactă. (O să ne ierte bătrânul această indiscreție, mai ales că ea rotunjește adevărul; și până acum n-am întâlnit un al doilea om care să fie în relații atât de cinstite și de fidele cu adevărul ca moș Timofte.) Prin urmare erau câteva zile pe an în care paznicul școlii se afla în conflict cu ora exactă. Erau zilele de dinaintea vacanței, ultimele zile de școală. În acele zile, de câte ori dădea semnalul de recreație, moș Timofte greșea cu regularitate. Suna clopoțelul cu câteva minute înainte de ora obișnuită. Vreo cinci-șase directori foarte meticuloși i-au făcut, la vremea lor, observații pentru această neregulă ciudată, dar moș Timofte s-a mulțumit să ridice din umeri și să spună, cu o voce foarte calmă și nepăsătoare, că în acele zile Gângălăul și Țângălăul nu se înțeleg și pace: „Gângălăul se grăbește și Țângălăul e cuprins de lenevie, mă străduiesc și eu să-i împac după priceperea mea sărmană. Dacă găsiți dumneavoastră alt chip de a-i împăca...” Aici, moș Timofte își isprăvea vorba. Directorii îl priveau nedumeriți, încercau să-și închipuie cam cine poate fi „Gângălăul“ și cine poate fi „Țângălăul“, și mergând din presupunere în presupunere ajungeau la cu totul alte idei, uitându-l, până una alta, pe moș Timofte și meteahna lui. Așa se făcea că de câte ori era numit un nou director, în clădirea cea mare, cu etaj, de pe colina din nordul orașului, se discutau două lucruri de seamă. În adunarea generală a școlii se vorbea mai ales despre vechimea liceului care străbătuse viteaz un veac întreg și înainta la fel de viteaz prin altul, atingându-i sfertul, iar în cancelarie, între profesori și noul director, se vorbea despre obiceiul neschimbat al lui moș Timofte de a dărui elevilor, în ultimele zile de școală, câteva minute în plus la fiecare recreație. Profesorii își înclinau capul ca în fața unui decret vechi și inviolabil, dar de fapt se gândeau sau chiar își aminteau agitația și nerăbdarea elevilor în acele zile... și îl lăsau pe moș Timofte în obiceiurile lui de demult.

Altminteri, moș Timofte era omul cel mai corect și mai cinstit care se pomenise pe acele meleaguri. În cei cincizeci de ani de

când deretica prin școală nu lipsise și nu întârziase niciodată de la slujba lui. De aceea pramatiile și chiulangii nu-l aveau deloc la inimă. Pe cei care fugeau de la ore îi dibuia în orice ascunziș, oricât de iscusit ar fi fost ales, ceea ce nu era deloc ușor, pentru că atât curtea, cât mai ales grădina școlii, nesfârșită, ca orice spațiu al amintirilor din copilărie, și plină de pomi, de copaci uriași cu scorburi înfricoșătoare, de tufișuri, de tot felul de clădiri și ziduri cărora nu li se prea ghicea rostul, ofereau ascunzișuri cu duiumul. Îi dibuia oriunde pe chiulangii și-i scotea de chică la lumină, îi zgâlțâia rău și-i ocăra năprasnic cu vorbele. În acele momente puteai să afli de la dânsul toți oamenii de seamă pe care îi dăduse școala de-a lungul generațiilor, dascăli, profesori, scriitori, artiști, savanți, „oameni care au înțeles că școala este un cuib în care înveți să te înalți în văzduh, nu o mocirlă în care învață să se târască jigăni urâcioase“. Și amintea numele de tristă celebritate ale unor borfași „care au început tot așa ca voi, înșelând școala, ca apoi să-și înșele părinții, prietenii și țara“. Burzuluit, moș Timofte își freca apoi barba ascuțită, scuipa chiștocul de multă vreme stins și-l apăsa furios cu călcâiul bocancului. Vocea parcă-i îngheța. Orele care urmau erau ore grele, de parcă s-ar fi abătut nu știu ce aspre necazuri asupra lui. Nu-și mai găsea locul, umbla fără rost și bombănea fără încetare, și nici chiar protejații lui nu puteau să-l îmbuneze. Numai dacă vreunul din chiulangii scoși la lumină venea la el să-și ceară iertare, fără cea mai mică urmă de prefăcătorie, numai atunci se schimba moș Timofte. „Apoi de... bodogănea bătrânul, nu-i rău... dar numai vorbele nu ajung...“ cam atât spunea el și, încă încruntat, își găsea imediat ceva important de făcut. Inima însă îi bătea cu putere și nu rareori încruntătura privirilor lui ascundea lacrimi de bucurie. Se puneau pe socoteala lui moș Timofte nu puține întâmplări asemănătoare care avuseseră un rol binefăcător în viața unor oameni cu care se mândrea școala.

Mare lucru era însă când ținea moș Timofte la cineva. Erau elevi, protejații lui, cărora le-ar fi deschis la orice oră din zi și din noapte sălile de clasă, de laborator, sala de gimnastică, chiar dacă ar fi trebuit să trudească apoi ore întregi pentru a rânduiri lucrurile ca mai înainte. Câteodată intervenea cu sfaturile sale foarte chibzuite chiar în conflictele tăcute dintre profesori și elevi, mai ales atunci când anumiți elevi timizi, speriați, cădeau în dizgrația

vreunui profesor. Grozav se pricepea bătrânul să culeagă asemenea „cazuri“ și știa ca nimeni altul să deschidă inima puștilor înfricoșați, și la fel de bine știa să se facă ascultat de profesorii în pricină, îndreptând astfel, cu iscusința lui cinstită, situații care ar fi durat până la sfârșitul școlii. Mai circula printre elevi vorba că în anumite cazuri cererile de reexaminare la vreun obiect erau mai sigur aprobate dacă se adresau verbal lui moș Timofte decât în scris direcțiunii.

Dar pentru a te bucura de prețuirea și ajutorul lui moș Timofte trebuia să fii un elev de „prima mână“, ce mai! un model între modele. Și dacă moșul te trecea printre protejații lui și se întâmpla să ai vreun conflict cu pedagogii, îți anticipa viitorul în fața lor cu o siguranță nemaipomenită. Era de ajuns să dea două, trei exemple de oameni mari care fuseseră cândva în situații asemănătoare, cu acel belșug de amănunte al sincerității și nădejdiei, și profesorii începeau să privească altfel lucrurile și să-și cam schimbe părerile. Pentru că bătrânul vorbea deschis, adevărat, privea drept în ochi și se pare că nu greșise niciodată când luase apărarea cuiva.

În anul în care începe povestirea noastră, moș Timofte își avea ca întotdeauna protejați și nesuferiți. De bună seamă că numai întâmplarea hotărâse ca principalii săi favoriți să fie niște elevi dintr-a opta care locuiau cu toții în cartierul Cireșului și pe care se obișnuise să-i numească: „Cireșarii“. Și tot întâmplarea făcuse ca printre „urâcioși“, poate chiar în fruntea lor, să se afle doi șmecheri, tot dintr-a opta, pe care îi prinsese într-o dimineață ascunși într-un șanț acoperit de bălării, în timp ce colegii lor participau cu tot sufletul la ora de geologie. N-am spune însă adevărul întreg dacă n-am destăinui de la bun început că elevul pe care moș Timofte îl iubea cel mai mult, primul dintre favoriții lui, era un prichindel dintr-a cincea, un șmecher fără seamăn în toată școala, poate chiar în istoria școlii, dar căruia bătrânul nu-i arătase niciodată pe față dragostea. Mai degrabă îl muștraluia pentru năzbâțiile și șotiile sale; niciodată nu-l alintase, nici măcar în glumă, cum făcea cu ceilalți elevi la care ținea. Dacă în cei cincizeci de ani de slujbă moș Timofte n-ar mai fi întâlnit un caz asemănător, dacă nu i s-ar mai fi întâmplat, cu vreo treizeci și cinci de ani în urmă, să-i ticăie inima pentru un puști nebunatic, care la

fiecare pas făcea o năzdrăvănie, care în fiecare frază rostită strecura un ghimpe, și care acum era unul din oamenii de mare faimă ai țării, e mai mult ca sigur că prichindelul cel șmecher, blond și ciufulit ar fi intrat în gloata nesuferiților. Dar cum moșneagul avea o memorie precisă a cazurilor și un simț al comparației și previziunii care nu dădea greș, s-a lăsat cu bună știință subjugat de apariția veselă și cuceritoare a lui Tic, trecându-l în rândul favoriților. Adică i-a acordat în sinea lui un mare viitor.

Tic n-avea însă de unde să știe aceasta și de câte ori trecea pe lângă moș Timofte, dacă nu-și ducea mâna la nas pentru a flutura din degete, atunci trăgea după sine un dulău imaginar, prins de un lanț gros, pe care-l întreba chiar în clipa când trecea prin fața gheretei bătrânului paznic:

– Cuțu, cuțu, Țângulică, ia spune-mi din coadă cât e ceasul?!...

Elevii cei mici râdeau de se prăpădeau, moș Timofte se încrunta și amenința teribil cu degetul, dar Tic, nedumerit, făcea eforturi cumplite (hm!) pentru a afla cauza veseliei din jur. Într-atâta se obișnuise Tic cu această șotie nevinovată, încât înscenase o a doua ceremonie de botez, adăugând numele de Țângulică lui Țombi, cățelul lui credincios, pe care voia să-l facă celebru. Se chinuia ca un drac să-l învețe diviziunea timpului și citirea orelor după mersul soarelui. Dar pentru ca noul nume să nu rămână o simplă adăugire sortită unei uitări timpurii și pentru că se credea persecutat de moș Timofte, prichindelul a hotărât să folosească numele de Țângulică atunci când cățelul trebuia certat, adică atunci când îl descoperea în roluri negative, și numele de Țombi când cățelul trebuia alintat sau când merita să fie încurajat, adică atunci când interpreta roluri pozitive. A făcut Tic multe repetiții până să ajungă să spună automat fraze de genul acesta:

– Jigodie scârboasă, mizerabile, Țângulică afurisit, unde mi-ai ascuns gheata? Marș în cușcă, Țângulică! Marș!

– Bravo, Țombi! Bravo! A doua oară să-i jupoi toată blana, numai coada să i-o lași ca să am de ce să-l trag...

În ciuda acestor aparențe, Tic ținea la moș Timofte, ba în adâncul sufletului îl iubea chiar foarte mult. Îl strâmba el, îi imita vocea și strănutul, îi flutura mereu din degete, dar cine altul îi strecura în gheretă, pe neobservate, într-o anumită zi a săptămânii, o portocală învelită frumos în hârtie roșie, mătăsoasă? Printr-o

CONSTANTIN CHIRIȚĂ

C I R E Ș A R I I
CASTELUL FETEI ÎN ALB

Volumul II

Ediție îngrijită de Diana Chiriță

Editura Roxel Cart
București

CUPRINS

Capitolul I	7
Capitolul II	21
Capitolul III	47
Capitolul IV	62
Capitolul V	78
Capitolul VI	82
Capitolul VII	94
Capitolul VIII	106
Capitolul IX	129
Capitolul X	158
Capitolul XI	181
Capitolul XII	200
Capitolul XIII	221
Capitolul XIV	232
Capitolul XV	243
Capitolul XVI	270
Capitolul XVII	291
Capitolul XVIII	310
Capitolul XIX	333
Capitolul XX	354

CAPITOLUL I

1

În orășel se aciuașe liniștea zilelor de vară. Tinerii plecau dis-de-dimineată la scădat, lăsând curțile, străzile și mahalalele pustii, moleșite și tăcute. Spre seară se pornea un oarecare freamăt care se risipea însă la primele adieri ale nopții, când orășelul își așternea docil străzile la picioarele perechilor visătoare. Era vară și cald, era vacanță, era un oraș mic, era monotonie, lene, amorțeală, adică tot ceea ce nu se potrivește tinereții. Pentru că tinerii erau acei care sufereau cel mai mult în orășel. Și era cald, și era moleșală și nimic neobișnuit nu se profila încă în zarea vremii.

Un timp, toți tinerii, și nu numai ei, își obosiseră gura tot povestind și laudând isprava Cireșarilor în Peștera Neagră. Dar gloria, cu cât crește mai repede, cu atât dispare mai repede. Mai ales într-un orășel unde zgomotul unei ferestre sparte în centru se aude în același timp în toate mahalalele. S-au spus vrute și nevrute pe socoteala Cireșarilor, dar se știe că orice melodie cântată prea des începe, după un timp, să obosească. Singurul care nu prea părea încântat de cele spuse cândva de un mare spirit al omenirii despre glorie era, bineînțeles, Tic. Pentru el gloria nu se asemăna cu acele cercuri pe care le stârnește căderea unei pietre în apă, cercuri din ce în ce mai mari, tot mai mari, până ce dispar pe nesimțite în luciul apei. El continua să creadă în ea și de aceea, mai în fiecare zi, spre seară, alerga la frizeria „Higiena“ în căutare de admiratori, dar cum frizeria nu prea era vizitată de clienți, strădania lui Tic era cam în van. Îndurerat în adâncul lui, prichindelul cel cărn și ciufulit asculta întotdeauna înainte de plecare replica necruțătoare, mereu aceeași, pe care o rostea tatăl lui Dan:

– Domnule, oamenii din orașul nostru au două mari păcate: nu se rad și nu-și iubesc copiii.

Și Tic pleca puțințel mai înviorat spre casă.

Cireșarii sufereau cumplit din cauza căldurii, a moleșelii, a inactivității și mai ales din cauza unor despărțiri neprevăzute. Victor plecase pentru câteva săptămâni undeva în străinătate, într-o tabără tinerească, iar Ionel își petrecea o parte din vacanță departe, împreună cu familia. Ursu lua parte la tot felul de concursuri sportive, se pregătea mai ales pentru un meci amical de box cu campionul național de juniori, iar ceilalți, Maria, Dan, Lucia, își petreceau timpul citind, scriind, visând.

Și nimic neobișnuit nu se profila încă în zarea vremii.

Dacă Tic nu s-ar fi dus în ziua aceea la școală să-l caute pe moș Timofte poate că prietenii noștri Cireșarii ar mai fi lânțezit vreo câteva zile. Și se mai poate, cine știe?, ca vizita aceasta întâmplătoare a lui Tic să însemne chiar mult mai mult decât un strigăt menit să zgândăre și să ațâțe pe candidații la lene și plictiseală.

Tic n-a văzut la început în curtea școlii decât un bărbat străin plimbându-se cu un moș Timofte foarte bucuros, ceea ce, bineînțeles, nu i-a stârnit nici o exclamație, nici măcar o întrebare, cu toate că nu mai zărise personajul acela niciodată până atunci în oraș. Dar puțintel mai târziu Tic a văzut altceva. Ceva care i-a furat toate privirile, emoțiile și preocupările. Toți cei care au copilărit în orașe mici de provincie vor înțelege atât de bine reacția prichindelului!

Lângă cișmeaua din curtea școlii... era o fată! O fată brunetă, cu părul scurt, ondulat, îmbrăcată într-o rochie foarte albă. Tic n-avea încă vârsta aceluia care în fața unei asemenea arătări își duce mâinile la buze și-și șoptește: „Doamne, ce frumoasă!“. Băiatul cârn și ciufulit, incarnație perfectă a tot ce e practic și concret, și-a pus o singură întrebare: „Cine e?“

Pentru a nu fi descoperit și a nu fi silit să roșească, Cireșarul a calculat că nu are altceva mai bun de făcut în calitatea sa de iscoadă, – calitate pe care și-o asumase ad-hoc și fără consimțământul nimănui –, decât să se furișeze în curtea școlii și să-și aleagă cel mai sigur post de observație. Și pentru că nimeni nu cunoștea mai bine decât el labirintul vizibil și invizibil al școlii, precum și căile de intrare și ieșire din labirint, în mai puțin de un minut, după ce sărise gardul la adăpostul unui trunchi de copac, și se strecurase ca un șarpe printre tufe și tarlale de flori, își fixă postul sub scara

mare de piatră într-o firidă triunghiulară. De acolo, din întuneric, urmări cu privirile, cu tresăririle și cu auzul uimitoarea apariție albă.

Fata cu păr negru, ondulat rămăsese nemișcată, încremenită, tot acolo, lângă cișmea, cu privirile furate de zarea albastră. Atitudinea ei i-a inspirat puștiului prima remarcă: „Asta seamănă cu soră-mea: pesemne că spune în gând poezii“. Iar când fata în alb a început să-și scuture capul și să taie cu un gest iute aerul, Tic a făcut o remarcă mai puțin amabilă, pe care însă a atenuat-o imediat: „Asta pare și puținel zăbate... sau poate o fi atacat-o vreo viespe“. Numai atunci când, trecând pe lângă scara de piatră, fata în alb a rostit cu voce rea și sigur înțepătoare: „Ce proști sunt spionii în orașul ăsta!“, lui Tic i-au înghețat gândurile, ba chiar și buzele puținel deschise, nemaifiind în stare, pentru un moment, să facă altă remarcă. Și-a revenit însă după câteva clipe și, ca să nu se dea bătut cu una cu două, a scos o limbă strașnică în direcția fetei, după care a adăugat amenințător: „Las' c-o să vezi tu, deșteapto!“

Nu se poate ști foarte precis ce planuri i-au trecut atunci prin cap lui Tic. Prichindelul avea însă în mâinile lui o tobă de vești cu care trebuia să scoale și morții din morminte. Ceea ce însemna la urma urmei o victorie.

Iată cum întâmplarea l-a adus pe băiatul cărn și cu părul de aur în situația de a semnala, primul, faptul neobișnuit care apăruse în orașel sub înfățișarea unei fete negricioase, visătoare, istețe, îmbrăcată într-o rochie foarte albă.

2

Tic avea nevoie de un prim confident și în două clipe îl și alese. Dan. Era o alegere... obligatorie pentru că avusese grijă dis-de-dimineață să se certe cu soră-sa din pricina unei flori; adică fără încuviințarea Mariei rupsesse cele mai frumoase flori din grădină ca să-și întocmească un ierbar nemaipomenit, și la muștrările ei, o confundase mai întâi cu o soră invidioasă, apoi pe măsură ce ea ridica glasul el se cufunda în tăcere, pentru că fața și limba lui colaborau de minune la nașterea unor strâmbături și

măști atât de caraghioase că orice caricaturist și actor ar fi crăpat de invidie. Cu Ursu nu se certase, dar nu știa de unde să-l ia pentru că în fiecare dimineață se antrena în secret, undeva departe pe malul râului.

Dan citea de zor la umbra unui nuc bătrân, în spatele casei. Tic îl găsi, își băgă mâinile în buzunare și tușind boierește trecu de câteva ori prin fața lui. Dan era atât de cucerit de lectură încât își uită obligațiile de gazdă. Prichindelul dădu însă altă interpretare purtării sale și se gândi imediat la răzbunare. Cu cel mai senin aer din lume rosti ca pentru sine:

– Zău că era foarte simpatic, păcat de el.

Zadarnic. Dan întoarse liniștit fila.

– Poate că n-o să-i taie piciorul. Sau poate c-o să i-l taie numai de la genunchi. Tot ar fi ceva.

Imperturbabil, lectorul se întoarse pe partea cealaltă.

– Și totuși e cel mai bun frizer din oraș...

De astă dată Dan sări în sus ca un resort:

– Cine, mă? Ce s-a întâmplat? și azvârli cartea aiurea.

– A, aici erai? Nu te văzusem... Știi...

– Ce-i cu piciorul, mă? Care frizer? Ce s-a întâmplat?

– Care picior de frizer? Întrebă Tic cu o uimire provocatoare.

– Păi n-ai spus că o să-i taie piciorul celui mai bun frizer din oraș? Îți bați joc de mine, mă cârnule?

– Eu? Am spus asta? Poate-ai visat, mă necârnule. Eu mă gândeam la cățelușul lui Ifrim. Și-a rupt săracul piciorul, și știi era atât de simpatic, cățelușul...

– Și cu frizerul? N-ai spus tu că frizerul...? Când ți-oi trage un picior...

– Mai întâi – îl întrerupse Tic – încă nu s-a născut derbedeul care să-mi poată trage mie un picior. Și apoi când am văzut că nici nu-ți pasă de sărmanul cățeluș, m-am întrebat: cum se poate ca un asemenea băiat nemilos să fie fiul celui mai bun frizer din oraș?... Eu cred că tu ai ceva cu mine dacă mereu îmi iei pe dos spusele și te răstești la mine de parcă... Și te-aș ruga să nu mă mai faci cârn. Eu dacă aș fi în locul tău și aș vrea să insult un cârn aș găsi ceva mai deștept. Mopsule... sau măgarule!...

– Dar ce, măgarul e cârn?

– Dar ce, tu ești cârn?

Dan intrase bine în cursa lui Tic. Fusese întrerupt din lectură, fusese îndepărtat pe nesimțite și cu artă de la istoria cu tăierea piciorului și cu frizerul cel mai bun din oraș, ba mai primise, la urmă, și o insultă strașnică. Să continue conflictul, era fără speranță. De aceea își schimbă atitudinea:

– N-ai venit tu degeaba aici, cârnule. Trebuie să ai ceva în cap.

De astă dată Tic înțelese porecla ca o manifestare de simpatie, așa cum era în realitate, și socoti încheiată răzburarea împotriva lui Dan. Era cazul și momentul să înceapă atacul adevărat:

– Care-i femininul de la Harap alb?

Dan îl privi zăpăcit. Va să zică musafirul continua să-l batjocorească.

– Dacă-i vorba pe-așa, zise el supărat, eu țin să te-anunț că n-am terminat cartea.

– Pe cinstea mea că nu glumesc. Mă interesează femininul de la Harap alb.

Vocea lui Tic, intonația, aerul feței exprimau atâta seninătate încât Dan se lăsă convins.

– Dar ce, tu nu știi?

– Nu știu cum să zic: hărăpiță sau hărăpoaică?

– Cred că-i mai bine hărăpoaică...

– Nu se poate! Sună urât. Nu-i așa?

– Atunci zi hărăpiță!

– Nu cred că merge. Sună cam alintat. Alt feminin nu există?

– Dar ce ai tu la urma urmei cu acest feminin? îl întrebă Dan la capătul răbdării. Altul, eu în capul meu nu găsesc.

– Hărăpoaică nu merge că nu-i urâtă. Hărăpiță, la fel nu merge că-i antipatică... Oare să-i zic Hărăpina albă?

– Zi cum vrei. Poți să zici și hărăpină și hărăpelă și hărăpoaie, ce mă-ntrebi pe mine? Dar, stai, stai... despre cine-i vorba? Ce hărăpină?

– Aha! te-ai trezit. Am întâlnit-o în curtea școlii. Adică n-am întâlnit-o. Cum să-ți spun?... Ne-am observat reciproc pe furis. Dar am crezut că numai eu stau la pândă.

– Spune odată! Despre cine e vorba?

– Dac-aș ști... și Tic se apucă să-i istorisească întâlnirea neașteptată din curtea școlii.

CONSTANTIN CHIRIȚĂ

CIREȘARI

ROATA NOROCULUI

Volumul III

Ediție îngrijită de Diana Chiriță

Editura Roxel Cart
București

CUPRINS

Cuvântul autorului	7
Muzeul cu tanagrale	9
Capitolul I.....	11
Capitolul II.....	28
Capitolul III.....	60
Capitolul IV	74
Capitolul V.....	112
Capitolul VI.....	130
Capitolul VII	165
Capitolul VIII.....	188
Capitolul IX	237
Capitolul X.....	264
Capitolul XI	294
Capitolul XII	325

CAPITOLUL I

1

Cum ajunseseră cireșarii în orașelul D.?... Nu e foarte greu de răspuns. Mai întâi orașelul nu era foarte departe de fratele lui, destul de geamăn, în care trăiau cireșarii. Apoi, așa cum se întâmplă destul de des, unul dintre locuitorii orașelului D. avea rude în orașelul cireșarilor. Apoi, cel care avea rude avea și o fată care se numea Ioana, dar asta n-ar fi însemnat nimic, dacă Ioana n-ar fi fost verișoara lui Dan și dacă, în sfârșit, Dan n-ar fi primit o scrisoare de la ea prin care era invitat, împreună cu prietenii lui „*oricâți ar fi, chiar douăzeci*“, deși știa ea bine că sunt numai șase, pentru câteva zile, spre sfârșitul vacanței, în orașel. De ce spre sfârșitul vacanței? Pentru că se deschidea bâlciul de pe malurile Căprioarei, care „*nu-și are pereche în țară*“ și pentru că se puteau face plimbări frumoase într-o poiană tăinuită în care „*se bănuiește că ar exista niște ruine misterioase, chiar de pe timpul...*“ – dar urma o scuză pentru că „*nimeni n-a reușit să stabilească vechimea lor cu precizie*“.

Cireșarii ceilalți, cu excepția lui Tic, pe care-l atrăgea grozav bâlciul, într-adevăr celebru, nici nu voră să audă despre invitația Ioanei. Maria însă nu-și putea lăsa dragul ei frățior singur, așa că porniră toți trei spre orașelul D., unde ajunseră noaptea târziu. Îi așteptau: o fată mirată, zveltă și foarte frumoasă, doi bunici severi ca niște profesori în preajma examenelor și două camere: una pentru Ioana și Maria, alta pentru Tic și Dan. Cam după jumătate de oră fetele dormeau, iar băieții săreau geamul (ca să nu deranjeze anumite persoane mai în vârstă care aveau alte concepții despre tinerețe, școală și iarmaroc) și porneau grăbiți undeva.

Ce forfotă era în bâlci la ora aceea! Și în dreapta, și în stânga Căprioarei. Eroii noștri nu zăboviră decât câteva minute în partea dreaptă. Se înfruptară repede cu niște gogoși cât pălăriile de mari, își răcoriră gâtleurile cu înghețata de zmeură: „mamă, mamă!“, și apoi, ca vântul, peste un podet împodobit cu panglici de hârtie de toate culorile, poposiră în partea stângă, acolo unde-i chemau inimile. Nu știau încotro să se ducă, nu știau încotro să se uite. Totul se mișca amețitor în jurul lor. Jocuri, oameni, lumini. Și nu mai era nimeni care să-i tragă de mânecă sau să le amintească sever despre școală, despre importanța gramaticii, despre oameni care au ajuns mari, fără să se plimbe prin iarmaroace. („Parcă altminteri, gândise Tic atunci, ar fi rămas mici, ca piticii de la panorama de vizavi!“) Erau liberi și voiau să vadă cât mai multe, și se gândeau cu plăcere că părăsiseră casa sărind de pe fereastră într-un nuc care-și aranjase parcă special crengile pentru acțiunea lor. Se auzeau mereu acorduri de fanfară, când repezite, când lăbărțate, explodând fals, dar cu un entuziasm cumplit, așa cum numai la bâlci se pot auzi. Goarne, trompete, clarinete, tromboane, tobe își împreunau sunetele în cântece uluitoare – o armonie fantastică a stridențelor – în care se recunoștea vag fie un marș șovăitor, cu alternanțe de tango, fie un vals răgușit, cu improvizații periodice de sârbă oltenească. Fundalul acesta muzical pătrundea pe nesimțite în memorie, căutând un ascunziș definitiv, care va apărea mai târziu în amintire: neverosimil, unic și, mai ales, fermecător.

Cei doi prieteni holbau ochii la estradele suspendate, pe care oameni îmbrăcați în costume extravagante – o învălmășire de culori indescriptibile – se agitau și răcneau până le ieșeau ochii din cap. Unii scoteau panglici, cutii, șerpi și cranii din jobene găurite, alții sfârâmau lanțuri și împrăștiau flăcări orbitoare din degete sau din gură, alții se îndoiau până nu le mai deosebeai mâinile de picioare, alții țopâiau ca niște popândăi și făceau salturi mortale cu ușurința unui piscoi, alții mergeau cu capul în jos, în mâini, în timp ce în jurul fiecărui picior se învârteau cercuri colorate, alții pur și simplu strigau și gesticulau, anunțând numere

senzaționale, nemaivăzute, nemaiauzite, nemaipomenite, nemaîntâlnite. Și peste tot se ofereau reduceri unice, și se promiteau premii pentru curaj și perspicacitate, și se declara că nemulțumitul va primi de zece ori suma plătită, și se vorbea direct cu spectatorul:

– Intră, intră, nea Costică! Vino-ncoace, nea Mitică! Program mare, astă-seară, pentru mata, coană mare! Ia-ți băieții și nepoții și intrați, intrați cu toții... Hai, grăbiți! Luați bilete, pentru militari și fete! Dați semnalul din trompete.

– Slab, slab! șoptea Tic la urechea lui Dan.

– Mie totuși îmi place, Ticușorule. Nu ceea ce se întâmplă acolo. Toată atmosfera asta. E ca un rotocol făcut din tot felul de sfori colorate, un ghem pe care nu ai de unde să-l începi. Știi? Eu nu mă uit atât la ăia de sus care țipă și se agită. Mă uit mai mult la cei care se uită la ei. Ia privește-l pe cel de lângă roata norocului! Acolo! Îl vezi? I-a căzut pălăria din cap de atâta râs. Și nici nu-și dă seama că i-a căzut.

Tic parcă-și aduse aminte de ceva:

– Hai repede acolo! Mi-am pus eu ceva în cap cu roata norocului. Vreau să-i prind șmecheria.

Un cerc uriaș de oameni era în jurul roții. Cireșarii abia își găsiră un loc de unde să poată privi. Mișcarea neconținută îi strivea. Se prinseră de mâini și își înțepeniră picioarele în pământ, pentru a rezista întrucâtva.

Roata făcânea ca o mitralieră. Aproape fără întrerupere. Dacă nu-și încerca nimeni norocul, atunci cel care o avea în seamă împingea cu putere șipca și striga cât îl ținea gura:

– Încercați-vă norocul! Fiecare număr câștigător! Nimeni nu pierde! Toată lumea câștigă! Vaze, lighene, oale, crățiți! Încercați-vă norocul! Paguba e numai a noastră! Statui! Celebrul cap de negru al lui Fradaburidi! Priviți și nu mai uitați! Glastra în care Frederic al șaselea a oferit flori Giocondei! Originală de două mii de ani! Atletul cu discul, bust artistic de la ultima olimpiadă! Găleți smălțuite cu smalt din Othelo! Toată lumea câștigă! Și numeroase obiecte pentru casă și petrecere. Pofțiți! Pofțiți! Cine ia oala cea mare? Încap opt sute nouăzeci și trei de sarmale! Pofțiți!

Oamenii nu rezistau chemării. Roata se învârtea mereu. Nici un număr nu pierdea. Cei mai norocoși câștigau o solniță sau o

ceșcuță de lut, care costau cam a treia parte din suma plătită pentru o tragere. De obicei însă ieșeau numai bucățele de ghips modelate și vopsite rudimentar. Își încercă și Tic de trei ori norocul și de fiecare dată câștigă aceleași obiecte. Un fel de lulea de ghips, care nici măcar nu era găurită.

– Nu se poate, îi șopti el lui Dan. Am numărat de câte ori s-a tras de când suntem noi aici. Știi de câte ori? De treizeci și opt de ori! Și, cu toate acestea, nimeni n-a câștigat un obiect mai mare... E o șmecherie la mijloc. În total sunt o sută douăzeci de numere. Fă și tu o socoteală...

Odată cu Dan mai auzi cineva vorbele lui Tic. Un tânăr înalt, puternic, cu aer de atlet, îmbrăcat într-un costum lejer, de sportiv. Abia își ținea răsul. Și el stătea de multă vreme acolo, urmărind împreună cu cireșarii ce se petrecea la roata norocului. Când Tic termină de vorbit, clătină din cap, parcă a aprobare.

Și, deodată, răsună vocea găjăită a proprietarului:

– Încercați-vă norocul! Vine, vine norocul! Încercați-! Curaj! Curaj! Nimeni nu pierde! Vine, vine norocul!

Supunându-se parcă acestui îndemn, un tinerel de vreo 14-15 ani se îndreptă șovăitor spre roată. Stătu în cumpănă o secundă, își făcu apoi curaj și împinse șipca. Nu prea tare. Țăcănitul metalului lovit deveni tot mai rar. Tinerelul aștepta indiferent. Vocea găjăită îl trezi:

– A luat-o! A luat-o! Uite cum a luat-o!

Vesel de parc-ar fi câștigat el, proprietarul își agita într-o mână pălăria de paie cu boruri mari, iar în cealaltă o găleată roșie, frumos smălțuită. Oamenii se îmbulziră ca la nuntă. Băiatul luă repede găleata în mână și, parcă pentru a nu-i da timp omului cu pălărie de paie să se răzgândească, o și tuli printre rânduri, urmărit de o sumedenie de priviri invidioase.

Imediat își încercară norocul și alții. Printre ei și Tic. Tânărul puternic din spatele lui făcu un gest cu mâna, pentru a-l opri. Era însă prea târziu. Tic împinsese șipca. La fel ca norocoșii dinaintea lui, câștigă aceeași lulea inutilă, scârboasă. Două minute mai târziu, mâna lui Tic împinse din nou șipca. De astă dată nu mai câștigă luleaua, ci un obiect inform, colorat strident, care putea să reprezinte orice: de la papagal până la pantof. Se uită la Dan cu privirile unui om pus pe bătaie:

– Fir-ar să fie! Îmi vine să... O să arunc cu un bolovan în taraba asta! Mai zi că nu-i șmecherie! Dar tot nu mă las.

Tânărul atlet din spatele lui clătină iarăși din cap, în semn de aprobare. Izbuti să-l oprească la timp pe Tic. Se aplecă și-i spuse în șoaptă:

– Dacă-i șmecherie, de ce joci? Mi se pare că e a șaptea oară, nu?

Tic se uită plin de curiozitate la interlocutorul neașteptat. Nu descoperi dojană pe fața acestuia, ci mai degrabă veselie și complicitate.

– Dar dumneavoastră... încep Tic, însă nu mai avu vreme să termine întrebarea, pentru că vocea găjăită a omului cu pălărie de paie răsuna disperată:

– Încerțați-vă norocul! Vine, vine norocul! Încerțați-l! Curaj! Curaj! Vine, vine norocul!

Din mulțimea de spectatori se desprinsese un bărbat între două vârste, îmbrăcat destul de modest. Stătu și el în cumpănă o clipă. Parcă nu știa cum să împingă șipca. Mai tare sau mai încet. Până la urmă se hotărî. Împinse.

– A luat-o! A luat-o! țipă din nou găjăitul.

Numărul la care se oprise coarda de oțel – 72 – oferea drept câștig un serviciu de ceai pentru șase persoane.

Tic se uită întrebător spre cel care-l împiedicase să-și încerce pentru a șaptea oară norocul.

– Asta nu înseamnă nimic, îi șopti atletul. Ai socotit singur și ai ajuns la o anumită... idee. Toți sunt niște șmecheri. Și aici, și dincolo, la zaruri... și dincolo, la ceasuri... Ai prea mulți bani de pierdut?

– Sunteți chiar atât de sigur? întrebă Dan.

Atletul clătină din cap, aproape plictisit. Gestul lui arăta că nu mai are nici o îndoială. Ar fi vrut și Tic să întrebe ceva, dar îl opri din nou vocea omului cu pălărie de paie:

– Vine, vine norocul! Încerțați-l!

Tânărul cu înfățișare simpatică, de atlet, se posomorî.

– Niște dobitoci, niște pungași! șopti el printre dinți.

Nu-și termină însă bine vorbele, că o femeie blondă și durdulie se văzu posesoarea unei crățiți care reprezenta cel puțin de treizeci de ori valoarea taxei de participare la roata norocului.

CONSTANTIN CHIRIȚĂ

C I R E Ș A R I I

ARIPI DE ZĂPADĂ

Volumul IV

Ediție îngrijită de Diana Chiriță

Editura Roxel Cart
București

CUPRINS

Capitolul I	7
Capitolul II	35
Capitolul III	79
Capitolul IV	104
Capitolul V	142
Capitolul VI	175
Capitolul VII	192
Capitolul VIII	208
Capitolul IX	228
Capitolul X	250
Capitolul XI	276
Capitolul XII	306
Capitolul XIII	327

CAPITOLUL I

1

Uriașa cabană, cocoțată temerar deasupra vechiului burg, cu toate camerele, cu toate paturile, cu restaurantul, bucătăria, holurile și sălile de distracție, dar mai ales cu spațiile albe și cu părțile de schi dimprejur, fusese reținută pentru elevi, ca în fiecare an la începutul primei vacanțe și înaintea sărbătorilor de iarnă. Ninsese mult și mai ningeau uneori, noaptea, cu fulgi mari, care se împotriveau blând întunericului; soarele se dăruia limpede și fără părtinire fiecărei zile, din depărtări prietene; razele lui nu topeau, dar nici nu înfrigurau prea tare; vânturile întârziu mai întotdeauna prin alte hăuri, doar spre dimineață se burzuluiau câtva timp, încându-se în vârtejuri albe, pufoase, dar se potoleau pentru a nu înspăimâta tinerețea.

„E vreme frumoasă!“, spuneau toți cei care voiau să dea a înțelege că apucaseră pe-acolo, altădată, răskoale și vijelii cumplite. „Nici nu se poate vreme mai bună pentru concursurile de schi!“, spuneau alții, care voiau să dea a înțelege, plimbându-și triumfători tuleiele, că erau veterani ai concursurilor școlare de iarnă. „E grozav!“, spuneau toți, fără excepție. Și, într-adevăr, era grozav.

Se adunaseră elevi din toate liceele țării. La fiecare minut se făceau noi cunoștințe, se legau și se dezlegau prietenii, se formau grupuri și scăpărau rivalități, se organizau antrenamente și demonstrații de virtuozitate terminate, nu rareori, cu rostogoliri și aterizări involuntare, de un comic irepetabil, se încăierau, mai ales profanii, în pronosticuri vehemente și... nestatornice, iar seara, înainte de culcare, întreaga cabană intra în zodia farselor. Aici, fantezia nu mai avea margini. Chiar în prima seară, toți elevii se adunaseră în sala de cinema pentru a se întâlni cu celebrul Toni Sailer, în carne și oase, invitat în țară la premiera unui film în care juca rolul principal. Imediat după terminarea filmului apăru și

Toni Sailer pe scenă, urmat de un cortegiu întreg de admiratori și admiratoare. Parcă sărise chiar de pe ecran, pentru că era îmbrăcat în costumul ultimei scene. Întrebări și răspunsuri, dar mai ales emoții și autografe, până ce faimosul campion olimpic și mai puțin faimosul actor de cinema începu să bată din palme pentru a cere liniște. Când se topi și ultima șoaptă se recomandă: Hans Bürger, elev în ultimul an la o școală de artă. Fusesse prima farsă care declanșase rafala. Câte nu se făceau! De la poștele lui Oșlobanu până la ședințe de iluzionism care transformau puștii în părinți, părinții în ciomege, ciomegele în târgi, târgile în sicrie, iar din sicrie săreau pisici, căței și mingi de fotbal. Cu două zile înaintea concursului cineva lipise un afiș care anunța că după cină vor sosi la cabană, pentru o oră de încălzire morală, campioana și campionul național la combinata alpină. Exact la ora promisă năvăliseră în sala de repetiție vreo treizeci de perechi de campioni naționali: unii pe uși, alții pe ferestre, alții de sub scaune, alții din cabana sufleurului, alții coborând de pe niște coloane. Dar și spectatorii erau pregătiți să întâmpine farsa. Aduseseră multe cu ei: pungi cu făină, cu zăpadă, cu funingine, cu praf de scărpinat, funii, sfori, bandaje, sârmă. Odată imobilizați și machiați, campionii fuseseră luați pe sus și duși cu nemaipomenit alai pe terasa uriașă de la etajul întâi, iar de acolo aruncați fără teamă în movilele de zăpadă anume pregătite. Probabil că nu din întâmplare, ci ca o reacție la nesupunerea ei violentă, una din perechi fusesse frecată, muștruluită și tăvălită prin zăpadă mai rău decât toate celelalte, de fapt mai bine decât toate celelalte perechi. Pentru că se zbătea și striga cel mai tare: „Noi suntem adevărații campioni! Noi suntem adevărații campioni!“ Și, bineînțeles, erau... Numai tinerețea veritabililor campioni și spaima galbenă care paralizase brusc spectatorii îndreptaseră până la urmă lucrurile.

Nu se putea ca în acel noian de farse, care-l transformase pe directorul cabanei în cel mai mare jocheu englez, iar pe o ziaristă timidă și speriată în soția lui, să nu-i vină cuiva ideea celei mai năucitoare farse: în cabană, chiar printre concurenți, se aflau, incognito, c i r e ș a r i i ! Fusesse o farsă de dimineață, lansată în restaurant, chiar când concurenții își terminau micul dejun. Din clipa aceea, toate denumirile și chemările se schimbaseră ca prin farmec. Orice elev mai micuț și mai blond și, obligatoriu, cu nasul

cârn sau împins cu degetul în sus, se numea Tic. Orice vlăjgan cu umeri lați și cu mers de atlet se numea Ursu. Brunetele își făcuseră la repezeală codițe, unele mai scurte decât degetul, pentru a se transforma în Maria, blondele își îndesau părul sub căciuliță, lăsându-și numai câteva șuvițe pe frunte, pentru a se confunda cu Lucia, rotofeii timizi și cu ochii întrebători își retrăgeau capul între umeri și se strigau Dan... Cei care-și spuneau Ionel își duceau mâna la ceafă și loveau cu cotul brațul vreunei negricioase. Alții, cufundați în meditație, priveau ca din depărtări agitația terestră din jur sau căutau cu licăre de spaime în priviri chipurile unor fete îmbrăcate în alb... În tot restaurantul nu se auzea altceva decât: Victor, Maria, Dan, Tic, Ionel, Lucia, Ursu... Denumiri însoțite de rugăminți, de destăinuiți, de provocări, de amenințări. Mănuși nu se aruncau, pentru că era cam frig afară.

– Ascultă, bă, Terchea! N-o mai fă pe Victor, că-i spun lui Ursu cum l-ai înjurat...

– Mamă dragă! Crezi că aș deveni și eu mai interesant dacă m-aș uita toată ziua, ca tine, într-o oglindă albastră?

– Nesuferitule! Răule! Nu puteai și tu...

– Formidabilă prăjitură! se întâmpla să se bucure vreun întârziat oarecare.

– Depinde... Tot proteine, glucide, grăsimi și vitamine. Ba chiar predomină vitaminele liposolubile...

– Degeaba! Mă imiți foarte prosf. Mai citește o dată cărțile. Și încă o dată.

– Le-am citit de douăsprezece ori, pentru că sufeream de narcisism... înainte de peșteră. Brrr!

– Cine mi-a furat vorba? Asta o spun numai eu!

– Zău, Ticușorule? Hai mai bine să facem o gigantică!

Erau atâția cireșari acolo, și foloseau cu atâta fidelitate fraze din primele cărți, și se priveau unii pe alții cu atâta complicitate: Tic pe Maria, Lucia pe Ursu, Victor pe Ionel, Dan pe toți, speriat, așteptând trăsnete în creștetul capului, încât s-ar fi pierdut în hărmălaie și mulțime, fără să fie recunoscuți, și mai ales fără să fie luați în serios chiar veritabilii cireșari. Și, bineînțeles, cireșarii erau! Da, cireșarii cei adevărați, cei care trecuseră prin Peștera Neagră, cei care descoperiseră Castelul celor două cruci, cei care salvaseră tanagralele, erau acolo! Dar nimeni nu-i recunoscuse,

pentru că nu voiau să fie recunoscuți. Iar după farsa de dimineață, puteau să strige ei sus și tare cine sunt, că nu i-ar fi crezut nimeni. Alți elevi, prin aplomb și imitație, păreau mai veritabili decât ei.

Așa se face că la antrenamentul de dimineață porniră spre pârtiile de coborâre... vreo două sute de cireșari. Și asta după ce unii se retrăseseră din farsă, pentru că aveau o înfățișare prea anticireșărească. Oare unde erau adevărații șapte?

2

Tinerii urcau spre capul celor două pârtii de antrenament, în grupuri care se formaseră încă înainte de sosirea la cabană. Erau grupurile care urmau să reprezinte liceele și școlile din diferite orașe la concursuri. Dar oricât de mare ar fost încâlceala celor care urcau, oricât s-ar fi amestecat unii cu alții, două grupuri se distingeau net și se recunoșteau de la prima aruncătură de ochi. Mai întâi, din cauza treningurilor. În sutele de siluete albastre, un albastru închis, aproape negru, culoare obligatorie, apăreau câteva pete ciudate care chemau privirile mai mult spre a le înșenina. Erau pete galbene, un galben palid, încărcat totuși de oglinzi și reflexe, și pete de azur, dar un azur neobișnuit, acel albastru de baltica, spălăcit și strălucitor în același timp. Apoi, după felul cum purtau schiurile când nu le aveau în picioare. Galbenul palid ducea schiurile pe umărul drept, dar nu cap la cap, ci cap la coadă; albastrul de baltica ducea schiurile de asemenea cap la coadă, dar nu pe umărul drept, ci pe umărul stâng. Apoi după felul cum îi priveau pe ceilalți concurenți îmbrăcați în banalele și săcâitoarele uniforme albastre: cu milă, cu dispreț sau, în cel mai fericit caz, cu indiferență. Și, în sfârșit, după felul cum se înțelegeau cu schiurile atunci când le aveau în picioare: alunecau cu o siguranță, cu o îndemânare și cu o eleganță care scoteau exclamații de uimire de pe multe buze și obligau multe priviri să se minuneze. Treningurile galbene reprezentau liceul din Sușteni, care cucerise campionatul școlar cu doi ani în urmă. Treningurile de azur reprezentau liceul din Binaia, câștigătorul ultimului concurs școlar, cel de anul trecut. Uniformele elegante și ispititoare, împreună cu bocancii

austrieci și schiurile iugoslave, le fuseseră înmânate o dată cu medaliile de campioni școlari.

Cele două grupuri erau în conflict deschis, declarat, cunoscut și ireconciliabil. Un conflict mut, dar cu nimic mai feroce, un conflict în care privirile culeg și revarsă atâta putere ascuțită încât sunt în stare să sfâșie și să strivească. Și galbenul palid și albastrul de baltica vedeau roșu. Cu cinci zile în urmă, adică în dimineața sosirii la cabană, la primele ciocniri participaseră cu prioritate vocile: glume, negații, insulte, injurii, amenințări. Dar pentru că vocile riscau să se scurgă în brațe, iar brațele să se prelungească în mișcări, iar mișcările să caute anumite ținte: urechi, obraji, păr, iar toate aceste ținte să fie purtate de alții, conducătorii celor două grupuri, într-un moment de inspirație salvatoare, hotărâseră să amuțească total în raporturile reciproce până în clipa în care se va termina decernarea titlurilor. Costin, conducătorul celor cinci treninguri galbene, și Alexandru, conducătorul celor cinci treninguri azurii, consfințiseră imediat înțelegerea, nu întinzându-și mâinile, ci azvrăindu-și priviri nimicitoare, parcă s-ar fi confundat cu pulbera zăpezii, fiecare.

Cele douăsprezece treninguri distinse și distincte, și galbenul și azurul, fiind purtate de câte trei fete și trei băieți, se urmăriseră cu atâta ardoare și încăpățănare mută în primele două zile, încât nu mai descoperiseră nici un alt adversar capabil să le amenințe titlul la care aspirau. Erau sigure că marea bătălie se va da între ele. Nici un alt grup, îmbrăcat în albastru închis, nu li se părea demn de cea mai mică atenție. În a treia zi însă, Alexandru zărise un concurent absolut necunoscut lansându-se cu o viteză amețitoare și trecând printre obstacole fără să le atingă, parcă i-ar fi purtat niște șopârle nevăzute schiurile. Din nefericire îl pierduse în masa de uniforme albastre din vale. Imediat, cele cinci treninguri azurii primiseră misiunea să coboare și să afle cine este concurentul insolent. Și porniră toate cinci după Alexandru, într-o superbă trombă de zăpadă.

Scăpate de supravegherea de gheață a rivalelor și de obligația de a răspunde cu o supraveghere de foc, treningurile galbene răsufleseră ușurate, câteva minute, până ce conducătorul lor, Costin, zărise o siluetă care dansa cu atâta grație printre obstacole și se prăbușea cu o asemenea viteză în vale, încât se uitase imediat

CONSTANTIN CHIRIȚĂ

CIREȘARI

DRUM BUN, CIREȘARI

Volumul V

Ediție îngrijită de Diana Chiriță

Editura Roxel Cart
București

CUPRINS

Capitolul I	7
Capitolul II	33
Capitolul III	59
Capitolul IV	91
Capitolul V	114
Capitolul VI	138
Capitolul VII	161
Capitolul VIII	200
Capitolul IX	221
Capitolul X	245
Capitolul XI	272
Capitolul XII	300
Capitolul XIII	321
Capitolul XIV	343
Capitolul XV	360
EPILOG	381

CAPITOLUL I

1

Peronul era ticsit de lume. Și era agitație, larmă, și atâtea gesturi și vorbe inutile. Îmbrățișări și mângâieri grăbite, lacrimi șterse pe furiș, zâmbete curajoase sau de-a dreptul eroice, și sfaturi, sfaturi repetate de zeci de ori, spuse în clipe de stânjeneală, pentru a ascunde o emoție, pentru a întrerupe un oftat, sau pentru a aminti realitatea despărțirii.

– Dragul meu, ai grijă, să nu cumva să...

Nu trebuia mai mult nici pentru cel care rostea cuvintele, nici pentru cel căruia îi erau adresate. Și unul și celălalt găseau în această frază banală, neterminată, inutilă, prilejul de a respira câteva clipe liniștite, de a se întâlni cu alte gânduri, până simțeau din nou, poate în aceeași fracțiune de secundă, cum îi asaltau furnicile emoției. Dar atunci răsuna încet invariabilul răspuns:

– Știu, n-ai nici o grijă, dar nici tu...

Și iarăși câteva clipe liniște, până ce fluieratul unei locomotive, de undeva, din depărtare, oferea pretextul unor îmbrățișări fără vorbe, unor îmbrățișări furate, și toți aveau convingerea culpei, pentru că ochii urmăreau fără încetare ceasul mare al gării, și acele lui, din fericire, înaintau încet, încet. Și erau necesare doar câteva vorbe pentru ca mulțimea să se deznoade și să-și destrame toate legăturile naive pe care și le crease în îndelungata așteptare, să se transforme în ceea ce era inițial: părinți, copii, frați, surori, prieteni, cunoscuți. Adică să se sfărâme în îmbrățișări, să-și elibereze toate lacrimile, să spună totul, totul, într-un gest sau într-un cuvânt. Dar vorbele acelea întârziu, parcă anume reținute, pentru a se rosti – deși toți le simțeau ca o amenințare aproape fizică, materială – pe neașteptate.

Vorbele întârziu și mulțimea trăia cu fidelitate emoțiile prelungite, care există pesemne înaintea oricăror despărțiri,

oriunde, în orice gară a lumii. Cum să nu se supună acestor reguli și gara orașelului nostru de provincie?

În masa aceea de oameni puteau fi recunoscuți undeva și cireșarii. Se deosebeau ei de ceilalți care urmau să plece cu același tren? Nu se poate răspunde sigur, dintr-o dată, la această întrebare. Dar ei erau acolo, toți, cu excepția lui Ionel, care-i aștepta undeva pe malul mării, pentru a-i antrena într-o nouă și fantastică aventură. Erau toți acolo și, cu toate acestea, trăiau clipele unei despărțiri. Își luaseră rămas bun de la părinți, îi rugaseră să nu-i petreacă la gară, așa cum făcuseră și cu prietenii și cunoscuții lor. Părinții acceptaseră, poate numai formal, poate unii se aflau ascunși pe undeva prin mulțime. Prin urmare, cireșarii se aflau singuri în apropierea vagonului lor, probabil așteptau și ei cuvintele pe care le așteptau toți cei de pe peron. Dar acolo se oficia o despărțire. Unii o trăiau intens, alții mai puțin. Ursu era cel mai trist și, cum nu avea obiceiul să-și ascundă sentimentele, oricine putea să-i citească tristețea pe față sau în gesturi. Pentru că el vorbea întotdeauna cel mai puțin dintre toți. Maria căuta mereu cu privirile cerul, poate stelele care începeau să se vadă, și absența, izolarea ei tăcută în freamătul care vuia nu indicau oare o stare neobișnuită? Ce pricinuia această stare: despărțirea sau altceva? Victor era aproape nepăsător, prea calm, prea atent la ce se petrecea în jurul său, prea lucid pentru a i se putea atribui emoții prea mari. De aceea Ursu, văzându-l, clătina uneori imperceptibil din cap și privirile lui, din triste, deveneau dojenitoare și apoi parcă mai triste. Lucia, mai devreme foarte sigură, se îmbujorase la față și se simțea parcă stingherită de când își descoperise tatăl în mulțime. Ducea o luptă cu sine însăși, aproape că făcea un exercițiu de logică. Căuta o formulă care să fixeze un echilibru între sentiment și rațiune. Dan, încercând să se adapteze pe rând stărilor celorlalți, scornea glume vesele sau duioase, dar valoarea lor rămânea numai în intenție. Adevărul e că-l chinuia, pe ici pe colo, gândul despărțirii.

– Să vă spun una! zise el la un moment dat, ridicând învins din umeri. Asta e, dragii mei. Toți suntem la fel, numai eu sunt un prost!

Victor sesiză imediat incoerența celor spuse de Dan și, văzându-i mai ales și nutra plouată, izbucni într-un hohot de râs.

Iar Tic, cel mai nepăsător, cel mai calm dintre toți cireșarii de pe peron, da, Tic, posesorul ad-hoc al unui zâmbet degajat, înțelegător, al unor mâini care se aciuaseră arogante în buzunare, al unor umeri care descoperiseră o înclinație oblică de înțeleaptă superioritate, răspunse cu o voce fără nici o intonație, ca și cum ar fi rostit formula algebrică a ecuațiilor de gradul doi cu două necunoscute:

– Ai dreptate, dar nu mai era nevoie s-o spui.

– Da, da, da! acceptă Dan cu nestrămutată convingere. Să știi însă că numai din cauza ta. Sau... uite, îți jur că-mi retrag cuvintele, dacă, dacă-mi faci o surpriză...

O idee, o speranță neașteptată trecu ca un fulger prin mintea celorlalți cireșari. Se uitau toți la Tic și privirile lor deveniseră dintr-o dată rugătoare.

Tic își scoase alene mâinile din buzunare și le propti în șold și, înainte de a spune ceva, își apropie încet, încet pleoapele, până i se împreună. Privirile lui, străbătând greu prin mica deschizătură a genelor, se ațintiseră asupra lui Dan. Vorbi leneș, ca un om ghiftuit:

– De ce să-ți retragi cuvintele? Atât de rar te cuprinde dorul de autocritică...

– Nu-i adevărat, se răzvrăți Dan. Eu, eu recunosc întotdeauna orice, fără să mă oblighe nimeni. Dacă-i vorba pe-așa, atunci tu ești cel care, cel care... brrr... stai... adică... Adică tu faci experiențe cu mine! Asta-i! Vrei să-mi întuneci gândurile, să mi le întortochezi, și-n loc să răspunzi tu la întrebarea pe care ți-am pus-o, mă faci pe mine să vorbesc despre altceva...

– E foarte adevărat, recunosc Tic, fără să-i piară plictiseala din glas. Cu tine, așa cum te-ai calificat mai înainte, se poate prinde orice. Îți spun asta ca să vezi cât de prieten îmi este și mie adevărul. Și eu sunt capabil să recunosc orice. Amintește-ți numai...

– Nu, nu te mai las să ne duci cu vorba. Zău, Tic, nu-i așa că ne pregătești o surpriză?

Ceilalți cireșari urmăreau schimbul de cuvinte dintre Dan și Tic, și în larma gării lucrul acesta nu era prea ușor. Mai mult ghiceau vorbele după mișcările buzelor decât le auzeau.

– Hai, Ticușorule, aproape se rugă Ursu. Nu ne mai ține așa. Toți am fi bucuroși...

Tic se înduioșă pentru o clipă. De aceea își strânse și mai tare pleoapele. Dar, ca întotdeauna, găsi imediat o idee în stare să-i mențină măcar pentru puțină vreme vajnica lui încăpățănare. Știa că-l va întrista, știa mai ales că-l va nedreptăți pe Ursu, dar se gândise prea mult timp să-și demonstreze bărbăția. Avu chiar impresia că e în fața celui mai greu examen.

– Amintiți-vă! Atunci când ați plecat la Peștera Neagră voi nu m-ați vrut...

– Și abia acum te-ai hotărât să ne dai replica? i se împotrivi pe neașteptate Lucia. Nu te mai prefac. Știu eu de ce cochetezi cu noi. Știu eu pe unde-ți umblă gândurile cele adevărate.

Lucia rosti ultimele vorbe cu voce tremurată. Zărise privirile aproape poruncitoare ale lui Victor, înțelese că face o mare greșală, dar inerția îi condusese fără voia ei destăinuirea până la capăt.

Tic simți încă o dată gustul amar al unei grele înfrângeri. Se întoarse brusc, cu intenția să-și părăsească fără nici un cuvânt prietenii, dar, într-o fracțiune de secundă, își schimbă gândul. La urma urmei, hotărârea lui nu era rezultatul unui capriciu, ci... În clipa aceea nici el nu știa cum să-și justifice hotărârea. Știa numai că trebuie să-și treacă ultimul și cel mai greu examen. Se întoarse alene și se uită la Maria înainte de a răspunde:

– Mai sunt cinci minute până la plecarea trenului, dacă orologiul gării nu merge înainte... Să vă spun drept, sunt foarte plictisit, și am atâta de învățat... O să vă fac o surpriză, da! O surpriză extraordinară, însă atunci când o să vă întoarceți... adică după ce o să descoperiți farsa lui Ionel.

Tic era mulțumit în sinea lui. Nici nu putea să găsească scuze mai bune pentru purtarea sa. Neîncrederea în chemarea lui Ionel și... izvorâtă din această neîncredere, dorința de a le face celorlalți o „surpriză extraordinară“. „Grozav!“ se felicita el în gând.

– Vrei să repeți aventura de acum doi ani? Vrei cumva să te duci iarăși la Castel? întrebă cu naivitate Dan.

Tic simți cum i se scurge sângele din obraji. Aflase întâmplător, și era singurul care aflase, că arheologii au revenit la Cetatea Vulturilor. Și mai era cineva cu ei... Oare de aceea luase

el hotărârea eroică? Oare de aceea rezistase ispitei necunoscutului?

– Du-te, Tic! îl îndemnă Maria cu voce pierdută. Du-te spre visuri, spre...

Oare ce s-ar fi întâmplat cu cireșarii dacă în acel moment nu ar fi răsunat acele cuvinte menite să destrame mulțimea de pe peron?

– Urcați în vagoane, vă rog! Urcați în vagoane, vă rog!

Parcă se împletea și se despletea ceva acolo pe peron. Câteva clipe de tăcere, de uimire, apoi revărsarea unei mări agitate. Înainte, înapoi, înainte, înapoi. Și strigăte, voci, plânsete, oftaturi; cine oare le mai auzea?

– Fii cuminte! Să nu ieși în larg! Promite-mi, spune-mi... Și să-mi scrii, să-mi scrii...

– Aoleu! Puișorul mamei! Am uitat să-ți pun pieptănul în valiză.

– Faceți loc! Faceți loc! Mesageria... Mesageria...

– Să te mai sărut o dată, numai o dată...

– Cel puțin șapte sute de lei. Cu mandat telegrafic.

– Și în fiecare zi, măcar o oră de exerciții la latină.

– Telefonează-mi mâine din București. La nouă seara. La opt și jumătate.

– Va să zică dulceața... merele, lanterna, roșiile, untul, farfurioara... în coș. Și sarea, și sarea...

– Să vii negru ca o... ca un... Ptiu, Doamne, numai năzdrăvăanii îmi vin în minte.

– Și n-ar strica o jumătate de oră la algebră. Îți găsești tu tovarăși.

– Urcați în vagoane, vă rog! Urcați în vagoane, vă rog!

– Florile, florile! Uite că ți-au scăpat... of... Să nu cumva să faci așa și în apă.

– Să-mi trimiți bani. Îți telegrafiez eu adresa... O mie...

– Dac-ar pleca mai repede trenul...

– Puișor, puișor scump... Micuțul mamei. Odorașule... Vezi să nu te tai cu briciul...

– Nu ți-ar mai strica nici o oră de fizică, și mi se pare că nici la chimie.

– Să nu cheltuiești toți banii pe dulciuri... și să nu te bagi în apă...